

ШЛЯХИ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Наукові праці МАУП, 2013, вип. 1(36), с. 195–200

Визначення основних елементів стратегії входження України у світове інформаційне середовище інноваційно-інвестиційної діяльності є необхідним кроком на шляху ефективної інтеграції економіки у світовий інноваційно-інвестиційний процес.

Будь-який процес з позиції управління має тактичний і стратегічний аспекти. Якщо перший охоплює розв'язання поточних проблем, то останній передбачає постановку більш віддалених цілей і завдання стану, якого певна система має досягти у віддаленій перспективі. Незважаючи на те що за останнє півстоліття опубліковано величезну кількість наукових праць з проблематики стратегічного управління, в науці відсутнє не лише єдине загальноприйнятне розуміння стратегії, а й єдині методологічні підходи до сутності цього поняття. Щодо стратегічного управління інформаційним простором, то дослідження літератури, присвяченої стратегічному плануванню та управлінню, дають можливість окреслити два методологічні підходи до сутності поняття "стратегія":

- 1) стратегія як результат (кінцевий орієнтир) [2];
- 2) стратегія як процес [4].

У першому випадку визначаються стратегічні цілі та методи їх досягнення, у другому – майбутня поведінка соціально-економічної системи. На нашу думку, найбільш продуктивним, з практичної точки зору, буде поєднання обох підходів, тобто розуміння стратегії як процесу досягнення певного стану в майбутньому.

Визначимо основні елементи стратегії входження України у світове інформаційне середовище інноваційно-інвестиційної дія-

льності відповідно до необхідності більш повної інтеграції у світовий інноваційно-інвестиційний процес.

Стратегічне управління національним інформаційним простором у контексті інтеграції України у світовий інвестиційно-інноваційний процес можна визначити як послідовність таких етапів:

1. Визначення стратегічних цілей управління інформаційним середовищем інноваційно-інвестиційної діяльності.
2. Розробка шляхів досягнення стратегічних цілей.
3. Створення системного потенціалу для досягнення стратегічних цілей, який складається з фінансових, організаційних, інформаційних та інших ресурсів, які мають забезпечити досягнення стратегічних цілей.

Систему цілей і шляхів їх досягнення для першого та другого етапу подано на рис. 1.

Ми бачимо п'ять рівнів стратегічних цілей. Потрібно наголосити, що головною стратегічною метою управління національним інформаційним простором є не інтеграція у відповідні сегменти глобального інформаційного середовища, а підвищення інтенсивності інноваційно-інвестиційних процесів в Україні. Для її досягнення важливим є не тільки інтеграція України у світовий інноваційно-інвестиційний процес, а й підвищення активності внутрішніх інвесторів. Це мета другого порядку. Досягти її можна за рахунок

Рис. 1. Стратегічні цілі інтеграції українського середовища інвестиційної діяльності у відповідні сегменти світового інформаційного простору

більшій інтегрованості України у світовий інноваційно-інвестиційний процес. Таким чином, стратегічною метою другого порядку й водночас засобом досягнення мети вищого порядку є забезпечення інтегрованості України у світовий інноваційно-інвестиційний процес.

Виокремимо основні критерії, яким має відповідати інформаційне середовище інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні в цілому [3], з тим, щоб забезпечити ефективність інтеграції у світовий інноваційно-інвестиційний процес.

1. Інформація має бути доступною. З розвитком ІКТ ця проблема переноситься у

площину пошуку відповідних інформаційних ресурсів. Іншими словами, інформація про об'єкти інвестицій має розміщуватися на ресурсах, які легко відшукати в інформаційному просторі. Оскільки близько 80 % відвідувачів Інтернет-ресурсів забезпечують пошукові Інтернет-машини, доступність інформації означає насамперед можливість отримання її за допомогою пошукових машин з мінімальними витратами часу. Якщо не буде виконано перший критерій, то навіть у випадку високої інтегрованості національного сегмента в глобальне інформаційне середовище інноваційно-інвестиційної діяльності обсяг інформації про Україну та на-

ціональні об'єкти інвестицій, який надходить до інформаційного поля інвестора, буде незначний.

2. Вартість інформації має бути мінімальною. В ідеалі має забезпечуватися отримання необробленої інформації на безоплатній основі. Навіть якщо інвестор знайде необхідну інформацію, але вона виявиться платною, ймовірність її потрапляння до інвестора, очевидно, значно зменшується. Останнє зумовлено тим, що інвестор прагнучим мінімізувати не лише витрати на пошук та обробку інформації, а й час (плата за інформацію потребує певного часу). Винятком може бути інформація, включена до "пакетів" інформаційних агентств: аналітичних оглядів, масивів даних по країнах, ринках тощо.

3. Інформація має бути актуальною, повною, мати аналітичний та науковий аспект і бути спрямованою у майбутнє. Для інвестора, за всієї важливості інформації про минуле об'єкта інвестицій, найважливішою є повна інформація про його поточний стан та аналітичні прогнози на майбутні періоди.

Виходячи з наведених вище критеріїв побудови інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності, вважаємо, що останнє найбільш логічно побудувати у вигляді трирівневої схеми. За основу цієї

схеми доцільно взяти дворівневу модель, як це зроблено у більшості країн світу, але яка має бути доповнена третім рівнем, що утворений ринковими комунікаторами [3]. Таку трирівневу схему інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності подано на рис. 2.

Основне завдання в рамках стратегічного управління по даному сегменту — забезпечити виконання всіх трьох наведених вище критеріїв побудови інформаційного середовища інвестиційної діяльності та забезпечити зв'язки цього сегмента з відповідним сегментом світового інформаційного середовища.

Розглянемо заходи, яких слід вжити в рамках стратегічного управління, щоб інформаційне середовище інноваційно-інвестиційної діяльності відповідало критеріям ефективності з позиції забезпечення інтегрованості у світовий інноваційно-інвестиційний процес. Доступність інформаційних ресурсів є одним з найпроблемніших аспектів розбудови вітчизняного інформаційного середовища інвестиційної діяльності. Зазначимо, що створення інформаційних каналів між національним інформаційним простором і глобальним інформаційним середовищем, враховуючи все більшу важливість Інтернет-середовища в усіх сегментах глобального інформаційно-

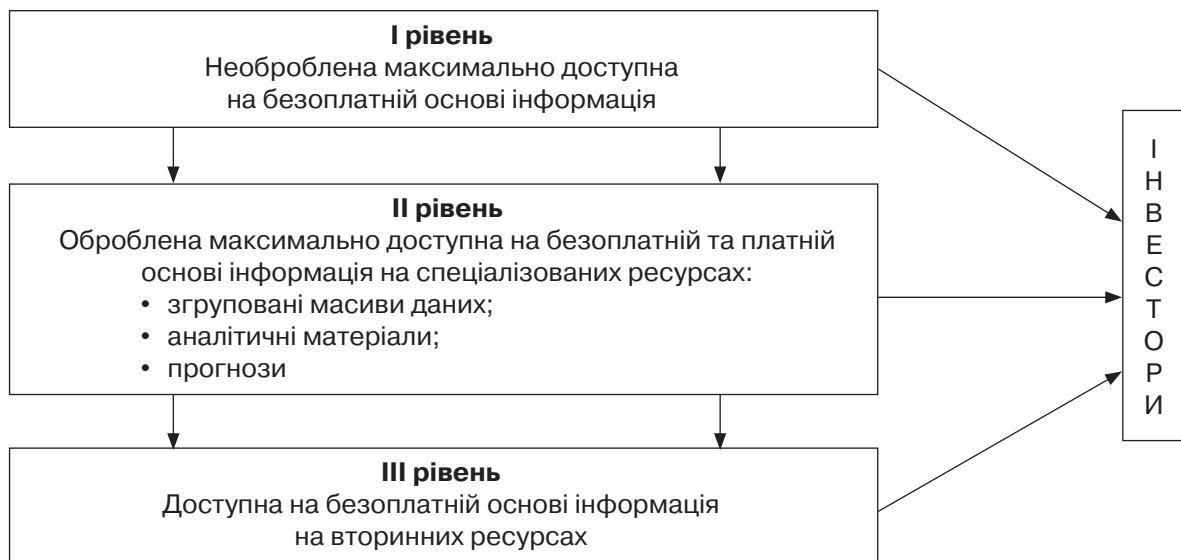

Рис. 2. Трирівнева модель побудови вітчизняного інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності

го простору, на нашу думку, можливе двома шляхами:

- оптимізація ресурсів з тим, щоб їх можна було знайти за простими запитами по тематиці, яка стосується інноваційно-інвестиційного процесу, в основних пошукових машинах;
- більш інтенсивна співпраця з міжнародними інформаційними агентствами, які становлять ядро світового інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності.

Оптимізація відповідних вітчизняних інформаційних ресурсів для полегшення їх знаходження через пошукові Інтернет-машини є досить важливим напрямом роботи по забезпеченню зв'язку між національним і глобальним інформаційним середовищем інформаційної діяльності. Індикатором такої інтегрованості може бути індекс PageRank однієї з найбільш широко використовуваних у всьому світі пошукової машини Google. Якщо розглянути значення цього індексу для сайтів НБУ, Державної служби статистики, уряду, то можна зробити висновок щодо низької оптимізації цих ресурсів для пошукових машин, а отже, низьку їх інтегрованість у світовий інформаційний простір. У контексті забезпечення доступності інформації та зв'язків зі світовим інформаційним середовищем інноваційно-інвестиційної діяльності слід забезпечити високі індекси основних вітчизняних інформаційних ресурсів, що відображають інформацію, яку потенційно може шукати інвестор у головних пошукових Інтернет-машинах: Google, Yahoo, MSN, AltaVista та ін. Цей процес не потребує значного фінансування. До адміністраторів відповідних сайтів необхідно довести завдання оптимізувати відповідні інформаційні ресурси для основних глобальних пошукових систем. Треба також забезпечити повні англійські версії сайтів, оскільки наявні містять далеко не всю інформацію, яка відображена в українській версії ресурсів.

Другим критерієм ефективності інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності є безоплатність отримання інформації як мінімум на першому

рівні. Зазначимо, що на існуючих вітчизняних ресурсах, які віднесені до першого рівня інформаційного середовища, інформація в основному перебуває у вільному доступі, однак сайт Державної служби статистики пропонує і платне отримання інформації [1]. Подібна практика не сприяє вільному доступу до інформації і мала б бути припинена. Інформація з цього інформаційного ресурсу накопичена за кошти платників податків і є необробленою (якщо не враховувати підсумовування показників по регіонах, видах економічної діяльності тощо). Було б доцільно прийняти урядову постанову, де зазначити, що вся інформація має надаватися Державною службою статистики безоплатно. Крім того, необхідно включити до інформації, яка відображається на сайті зазначеного органу, повну інформацію по регіонах і галузях промисловості, сільського господарства, інших видів економічної діяльності. Відсутність такої інформації значно звужує інформаційну базу прийняття інвестиційних рішень.

Щодо третього критерію ефективності побудови інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності – актуальності, повноти, аналітичності (науковості) інформації та її спрямованості у майбутнє, то слід зазначити, що інформаційне наповнення наявних ресурсів, які становлять зародок інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні, майже повністю не відповідає цьому критерію.

Системною вадою є спрямованість більшості інформаційних ресурсів у минуле та відсутність прогнозних і аналітичних матеріалів. На Інтернет-ресурсах доцільно було б створити депозитарій наукових праць і праць дискусійного характеру, які пов'язані з оцінкою та науковими дослідженнями процесів, що відбуваються в макросередовищі України. У таких депозитаріях мають розміщувати наукові праці науковців і фахівців відповідних відомств, які присвячені тим чи іншим тенденціям розвитку макросередовища, соціальних процесів, окремих об'єктів інвестицій. Такі праці мають перебувати у вільному доступі.

Крім того, спеціальними розпорядженнями по відомствах (НБУ, міністерствах та ін.) необхідно зобов'язати спеціалістів здійснювати прогнози (на місяць, квартал, рік), які можуть мати експертний характер і повинні бути актуальними, та чітко встановити терміни їх оприлюднення. Таким чином, буде забезпечено часткову безоплатність інформації другого рівня інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності.

Щодо створення потенціалу досягнення стратегічних цілей інтеграції інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності України у світовий простір, то цей потенціал слід розділити на інфраструктуру інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності та організаційні ресурси, які можуть забезпечити досягнення стратегічних цілей.

Здійснення заходів з розбудови інфраструктури інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні передбачають виконання низки робіт: створення та наповнення інформаційних ресурсів, укладання договорів з іншими суб'єктами інформаційного ринку тощо.

Моніторинг та аналіз інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності мають включати:

- індекси основних інформаційних ресурсів відповідного сегмента інформаційного середовища України в основних пошукових машинах;
- стеження за станом розвитку інфраструктури інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності.

Моніторинг та аналіз розвитку інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності має бути базою для планування та контролю. Контроль за виконанням розроблених аспектів повинен включати:

- контроль безоплатності отримання необробленої інформації щодо інноваційно-інвестиційного процесу в Україні й окремих об'єктів інвестицій (інформації першого рівня);
- контроль актуальності й оновлення інформації та наявності прогнозної і аналітичної інформації;

- контроль повноти інформації за визначеним мінімальним переліком інформації, яка обов'язково має бути відображена на конкретному інформаційному ресурсі;

- контроль наявності на інформаційних ресурсах НБУ, КМУ, Держкомстату, депозитаріїв наукових праць з відповідної проблематики та частоту їх оновлення (збільшення);
- стеження за наявністю англійських версій сайтів відповідних відомств і відповідності їх українським версіям.

У рамках налагодження співпраці з міжнародними інформаційними агентствами доцільно розробити відповідну політику співпраці з даними суб'єктами глобального інформаційного простору. Така політика має ґрунтуватися на принципах:

- якомога більшого сприяння роботі світових інформаційних агентств в Україні;
- забезпечення надання інформації зазначеним агентствам з боку урядових структур та інших суб'єктів інноваційно-інвестиційного процесу в Україні;
- дотримання інформаційного суверенітету та безпеки України.

Перший принцип має включати створення режиму найбільшого сприяння діяльності світових інформаційних агентств, насамперед це усунення бар'єрів при створенні та функціонуванні представництв цих агентств. Для реалізації другого принципу вважаємо необхідним запрошення представників світових інформаційних агентств на всі інформаційні заходи урядових структур (брифінги, прес-конференції тощо). Доцільним є і залучення фахівців цих агентств до проектів моніторингу інформаційного середовища в Україні, складання прогнозів розвитку окремих секторів та економіки в цілому. Третій принцип передбачає надання лише такої інформації, яка не становить загрозу державним інтересам України.

Щодо етапів реалізації стратегії, то оптимальними вбачаються три етапи:

1) реорганізація існуючих інформаційних ресурсів у сегментах, де відображається інформація щодо підприємств — об'єктів інвестицій та макросередовища, згідно з принципами ефективної побудови інформа-

ційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності. При цьому потрібно усунути інформаційні бар'єри, які перешкоджають інтеграції України у світовий інноваційно-інвестиційний процес;

2) розбудова інформаційної інфраструктури інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності в сегментах, де відображається інформація щодо підприємств — об'єктів інвестицій та макросередовища і фактичне створення інформаційних ресурсів сегмента, де відображається інформація про стан інноваційно-наукової сфери України;

3) налагодження зв'язків між ресурсами різних рівнів усіх сегментів інформаційного середовища інноваційно-інвестиційної діяльності та з глобальним інформаційним середовищем.

Послідовна реалізація наведених вище етапів дасть можливість максимально ефективно, з позиції прискорення інноваційно-інвестиційних процесів, інтегрувати національні сегменти у світове інформаційне

середовище інноваційно-інвестиційної діяльності та забезпечити прискорення в Україні інвестиційних і, що важливо, інноваційних процесів.

Література

1. Державна служба статистики України: Офіц. сайт. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Минцберг Г. Школы стратегий / Г. Минцберг, Б. Альстрэнд, Дж. Лэмпел; пер. с англ. — Х.: ХДЕУ, 2002. — 640 с.
3. Михайловська О. В. Моделі розкриття інформації на ринку цінних паперів / О. В. Михайловська, О. Кузьмін, І. Кельман // Закон — 2007, менеджмент і маркетинг в машинобудуванні: 36. наук. праць (за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 26–29 верес. 2007 р.). — Poland: Nauka I studia. — 2007. — С. 155–166.
4. Томпсон А. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа / А. А. Томпсон, А. Стрикленд; пер. с англ. — М.: Изд. дом "Вильямс", 2002. — 928 с.

Визначено основні елементи та запропоновано етапи реалізації стратегії входження України у світове інформаційне середовище інноваційно-інвестиційної діяльності відповідно до необхідності більш повної інтеграції у світовий інноваційно-інвестиційний процес.

Определены основные элементы и предложены этапы реализации стратегии вхождения Украины в мировое информационное пространство инновационно-инвестиционной деятельности в соответствии с необходимостью более полной интеграции в мировой инновационно-инвестиционный процесс.

Determined the basic elements and proposed stages of implementation strategies Ukraine's entry into the global information environment of innovation and investment in accordance with the need to more fully integrate into the global innovation investment process.

Надійшла 21 листопада 2012 р.